VJENČIĆ

BLAŽENE OZANE

Sastavio

Don Niko Luković.

Vjenčić

Blažene Ozane

Sastavio

Don Niko Luković.

1931 Bokeška Štamparija - Kotor 1931

Nekoliko riječi.

Ovaj sam molitvenik priredio po želji štovalaca Bl. Ozane. U njemu će pobožne duše pod vodstvom naše velike Pokornice naći duhovne okrepe u životnoj borbi, u kojoj ako ustraju do konca biti će spašene i zajedno će s Njom na vijeke otpočinuti u krilu dobrog Nebeskog Oca. To, i želja, da se medju Jugoslovenima što više proširi štovanje Svetice našega roda, bila mi je svrha kod sastavljanja ovog „Vjenčića“.

Ovu kiticu cvijeća, probranu u bogatom perivoju Njezinih kršćanskih vrlina, prinosim miloj Blaženici na oltar na slavu Božju i na spas duša.

Zahvalimo Višnjemu na vanrednoj milosti, što nam je dao za zagovornicu pred Svojim Vječnim Prijestoljem i za uzor u životu i ovu skromnu pastiricu sa naših brda!

U Prčanju, na blagdan sv. Josipa 1931.

Don Niko Luković.

Br. 543.

IMPRIMATUR

Od Biskupskog Ordinarijata

U Kotoru, dne 24. marta, 1931.

Frano, biskup.

ŽIVOTOPIS BL. OZANE

Po starim piscima KATE KOSIĆ, a po crnogorskom predanju JOVANA DJUJOVIĆ, u Dominikanskom redu nazvana OZANA, ugleda Božje svijetlo u Crnoj Gori, u seocu Relezi (Lješanska Nahija) od siromašnih seljačkih roditelja dne 25. novembra god. 1493. Već kao dijete naginjala je na pobožnost i razmišljanje. Čuvajući stado po planinama svog zavičaja, promatrala je Veličanstvo Božje u ljepoti prirode. Vodjena Božjom milošću sašla je početkom XVI. v. u Kotor, čuvši da u tom gradu cvate bujan duhovni život. Dade se u službu vlasteoske porodice Buća (Buchia), gdje ukućane zadivi an-

djeoskom dobrotom i svetošću. Odaziv ljući se Božjem pozivu, povuče se u samoću u istom gradu, a malo zati stupi u treći red sv. Dominika. Savremenik Bl. Ozane Bazilije Gradić (Dubrovčanin), slavan u domovini i inostranstvu kao teolog i književnik, ovako crta njezin pokornički život godinu dana po njezinoj smrti u svom u mnogo pogledu zanimivom djelu „Libarce o dijevstva i djevičnoga bića: „..... I z ne iskat veće na dalek ni po librije ono i što u dni naše vidjeti i u susjed stvu naći možemo. Lanjskoga aprila (Gradić je pisao predgovor svomu djelu 1566.) u Kotoru je vele sveto s ovog svijeta priminula i u nebesku državu vele slavno prišla blažena djevica ime Ozana. Koja buduć prvo bila vla hinja pastijerica k Bogu se vele žudn i goruće obrati. I budući još vele mlad djevojčica, na njegovu se službu pr kaza zatvorivši se u jednu vele tijesnu ćelicu, u kojoj peset godišta do najp konjega dne u postijeh i pokorah ne

isbrojenih i vele oštrijeh naslijedova, tarpeći i pateći velike dosade i napasti od duhova, ki joj se ne inako negli sv. Antunu, aliti sv. Ilariunu u različitijeh prilika prikaživahu. Na pet skalin drvenih, na spomenu pet rana Isukrstovijeh, počivaše, imajući pod sobom samo do bijelja, a drugom se polovicom pokrivaše. Pod glavom drvenu uzglavnicu razdrtinom suknenom pokrivenu držaše. Cilicio vele oštro vazda malomanje imaše, pasom gvozdenim na golu pripasana. Tako i tijelo svoje pedepsaše, da mnogokrat sva celica krvava ostajaše i to svekoliko veleotajno činjaše. Po sve dni života svoga mesa ne okusi; četiri dni od nedjelje po sve godište, izvan advenia i korizme, postaše, jere se ej dni svagdanjijem postom pasijaše, i ej poste veći dio o samom kruhu i vodi priboravljaše. Često se pričestivaše; i prvi dan od pričešćenja, za mnogo vremena, sasma bez jestojske telesne staše. u oni dan veći duh u govorenju, i veću jakost u poslovanju, nego li ostale

dni kazaše. Nigda zaludu nestaše, n
drugo svojim rukama poslovati hoti
jaše, nego li samo ono, što na služb
od crkve potrebno bijaše. Vazda se mal
manje prije ponoća dizaše ter na mo
litvi goruće staše. Kamenom se mno
krat u prsi bubajući s uzdasi i suzami
vazda molitve zadruživaše, na koje vel
pospješna i česta bješe. Svijem božan
stvenim krepostima, a onom toliko ugod
nom Bogu, bez koje je svaka druga krep
post isprazna, podniženstvom velj
verhu svega toliko bi urešena, da s
doistine opačijom ženom i većom greš
nicom od svijeta cijenjaše i toger usn
iz srca povijedaše, i zatoj svoje pohva
čuti sasma nemogaše, i tuj napas o
pohvale veću nego li sve ostale cij
njaše; i radi toga onijeh, ki ju čestito
i blaženom nazivahu, sasma bježaše, i
s njima govoriti hotijaše. Radi isto
podniženja, vazda na koljenima kleče
jestojsku uzimaše. S ovijem i mnozije
ovacijem svetijem djelim (kako se bol
može u nje životu vidjeti) svoje dije

stvo, na način starijeh izvrsnih djevic cijelo i sveto vazda sahrani i mnoge na način starijeh izvrsnih djevic cijelo i sveto vazda sahrani i mnoge na isti način od življenja potaknu, takoj da uza se Manastir od djevic zatvorenih zazidanih učini. I za to ju Gospodin ne samo milostim od proročanstva, nego i mnozijem ostalijem svojim plemenitijem darim nadari i uresi i još ovdje proslavi".

Kao mučenica Božje ljubavi preseli se u vječnost 27. aprila 1565. god. Odmah nakon smrti narod ju je štovao kao svetícu i utjecao joj se u svojim potrebama duhovnim i tjelesnim. A mnoga čudesa i milosti još za života njezina i nakon smrti svjedoče, kako je ugodna Bogu. Sv. Otac Papa Pijo XI potvrdio je štovanje, koje joj se neprekidno od dana smrti do danas iskazivalo. Odlukom sv. Kongregacije Obreda od 21. decembra 1927. god.

Od 3. do 6. jula g. 1930. proslavljena je u Kotoru do sada nevidjenim slav-

ljem potvrda štovanja Bl. Ozane. U proslavi su sudjelovali: papinski nuncij zagrebački nadbiskup, barski nadbiskup srpski primas, križevački grkokatoličk biskup, biskupi: kotorski, dubrovački splitski, hvarski, šibenski, Kraljev izaslanik, ban Zetske Banovine, predstav nici svih vlasti, oko 100 svećenika i više hiljada naroda.

Jutarnja molitva.

(Kršćanska dušo, pomisli, da bi Bl. Ozani, netom bi jutrom oči otvorila, prva misao bila: Bog, duša, vječnost i dobro iskrnjega. Stoga zajedno s njom počmi i ti dan s Bogom.)

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Svemogući Bože! koji si me živa priveo na početak ovoga dana, čuvaj mi danas Svojom milošću dušu i tijelo od svakoga zla, a osobito od smrtnoga grijeha. Odvrati od mene grešne prigode i očisti dušu moju od svega onoga, što ti nije po volji. Tebi posvećujem misli i djela ovoga dana. A Ti milosrdni Oče, vladaj pameću i srcem mojim, da Tvo-

jom pomoću izvršim Tvoje svete zapovijedi, te zaslužim vječni život, što si obećao svakomu, koji bude živio po Tvom zakonu.

Preporučujem Ti svoje roditelje, braću i svojtu: poglavare duhovne i svjetovne, dobročince, prijatelje i neprijatelje; sve sirote i stradalce; grešnike, krivovjerce i nevjernike; na koncu i svete duše u Čistilištu.

Isuse moj, ne dijeli se danas od mene, nego me uzdrži u Svojoj svetoj milosti!

Blažena Djevice i majko Marijo, budi mi u pomoći u svakoj napasti i pogibli, u svakoj tuzi i nevolji!

Andjele Čuvaru, budi mi vjeran drug na opasnom putu života!

Blažena Ozano, moja zaštitnice, moli za mene pred prijestoljem Svevišnjega, te mi isprosi milost, da živeći po tvom izgledu i ja zaslužim vječnu slavu!

Oče naš.... Zdravo Marijo!.... Slava Ocu.... Blagoslov svemogućega Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga sašao na me i ostao vazda sa mnom.

Večernja molitva.

(Prije nego bi Svetica legla na počinak ljuto je bičevala svoje nevino tijelo i dugo se na golim koljenima Bogu molila. I ti zaključi dan ovom poniznom molitvom.)

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Zahvaljujem Ti Oče nebeski, na Tvojoj ljubavi i dobroti, jer si mi danas opet toliko dobra iskazao, nahranio me, napojio i zdrava očuvao. Ti si bio premilostiv prema meni. A ja? Kakav sam ja bio prema Tebi? Pridji Duše Presveti! Prosvijetli mi pamet zrakom svoje vječne svjetlosti, i užeži mi u srcu vatru Tvoje ljubavi, da se sjetim svih grijeha i prestupaka današnjega dana, te da se svesrdno pokajem. (Ispitaj savjest!)

I danas sam bio pred Tobom nevoljni grešni stvor, prekršio sam Tvoje zapovijedi mišlju, riječju i djelom. To me veoma žalosti, te odlučujem staino, da ću se sutrašnjim danom poboljšati i po-

mljivije se čuvati grijeha i grešnih prigoda. Oprosti mi, skrušeno te molim i pomozi mi svojom milošću, da svaki grijeh mrzim, te samo Tebi na slavu radim i služim. Vjerujem u Tebe, jer si vječna istina; uhvam se u Tebe, jer si svemoguć, milostiv i vjeran u svom obećanju; ljubim te, jer si neizmjerna dobrota i radi Tebe ljubim iskrnjega svoga kao samoga sebe. Moj Bože! Daj, da u Tebi usnem i otpočinem! Čuvaj me od grijeha i nagle smrti!

Isuse, Marijo, Josipe, vi me pomozite, branite i rukovodite vazda, a osobito noćas!

Sveti Andjele Čuvaru, Bl. Ozano, molite za mene, da ovu noć zdrav i miran prospavam, a sutra, da zdrav i veseo ustanem i nastavim svoje kršćanske dužnosti. Amen.

Oče naš! Zdravo Marijo! Vjerovanje.

MOLITVE PREKO SV. MISE.

Bl. Ozano, koja si andjeoskom nevinošću i potpuno sabrana pratila Svetu

Žrtvu na oltaru, isprosi mi milost, da i ja s ovim prikazanjem presvetoga Tijela i Krvi Isusove dostojno prikažem Ocu Nebeskome neprocijenjene zasluge Sina Božjega, kao naknadu za moje grijehe i za grijehe cijeloga svijeta.

Pristup.

O moj Bože! što sam ja grešni stvor pred Tobom! Ti si najsvetiji, najviši gospodar neba i zemlje — Ti si ujedno i naš otac. Ti opraštaš svojim stvorovima, samo ako hoće da se poprave. Sa djetinjim pouzdanjem pristupam pred Tvoje prijestolje. Bože oprosti mi! Isuse budi mi milostiv! Svemogući Tvorče svijeta! hoću da se popravim i da budem tvoj vjerni sluga! Pošalji mi svjetlost i istinu Tvoju, neka me one vode pravim putem, to jest po zapovijedima i naredbama Tvojim, pa ću po njima doći do brda svetoga Tvoga i zajedno s Andjelima i svecima Tebi u vijeke hvale uzdizati.

Gospodine pomiluj!

Smiluj mi se preblagi Isuse, te oprosti meni grešniku, koga si neprocijenjenom

Svojom Krvlju otkupio. Budi mi milostiv po neizmjernoj Svojoj dobroti. Gospodine pomiluj, Krste pomiluj, Gospodine pomiluj!

Slava.

Slava na visini Bogu, a na zemlji mir ljudima dobre volje, to jest, koji su pravedna srca, te drugo ne traže, nego da Tebi Bože ugode. Ja te hvalim, blagoslivljem i slavim, Gospodine sa cijelim stvorenjem. Ti Isuse jedinorodjeni Sinu vječnog Oca, pravi Bože, Jaganjče Božji, koji dižeš grijehe svijeta, s prijestolja Tvoje slave, smiluj mi se, te usliši molitvu moju. Ti si sam neizmjerno svet, neizmjerno dobar, neizmjerno moguć, neizmjerno uzvišen nada sve stvorove zajedno s Duhom Svetim u slavi Boga Oca.

Molitva.

Dobri Bože! po odvjetovanju Bl. Djevice Marije, svetih Andjela i svetaca i Bl. Ozane udijeli mi sve one milosti,

koje svećenik prosi za sebe, za nas i Tvoju svetu crkvu. Ponizno Te molim, daj mi što mi je nužno za tijelo i dušu i da sam uvjek nastojim i činim, što je dobro i što je samo Tebi ugodno!

Poslanica.

Premudri Bože! Da pripraviš ljude na Tvoja otajstva, Ti si ih najprije po prorocima navijestio, a najposlije po Jedinorodjenome Svome Sinu u djelo izveo. Uspomenu svih tih čudesa Svoga milosrdja Ti si nam ostavio u knjigama svetoga Pisma i u usmenoj predaji Tvoje svete Crkve. Ja ti od srca zahvaljujem na tolikom daru, a osobito na milosti, što sam se rodio u majčinu krilu Katoličke Crkve. Ja štujem Tvoj sveti zakon, kao riječ Božju. Prosvijetli mi pamet, da ga pravo razumijem i daj mi pomoć, da ga cjelovito ispunim, da zavrijedim vječnu slavu, što si obećao svima onima, koji ga vjerno opslužuju.

Evandjelje.

Svećenik čita otsjek iz povijesti Isusova života. Ustajanjem na noge očitu-

jemo nebu i zemlji, da ćemo uvijek živjeti i hoditi svijetlim putem zakona Božjeg, i da imademo pripravni biti nauk i primjer Isusov postojano slijediti. Ti me učiš, moj Isuse, da nosim Tvoj križ i slijedim Tvoje stope, da idem uskim putem, koji samo vodi u nebo; da su blaženi siromasi, krotki, milosrdni, i oni koji su čista srca; da ljubim neprijatelje, te molim za one koji me vrijedjaju i proganjaju; da oholi, lakomi, nečisti, neumjereni u jelu i piću, i koji zlo govore o iskrnjemu, neće imati dijela u nebeskom kraljevstvu; da ne koristi čovjeku, ako dobije cijeli svijet, a dušu izgubi; da nebeski Otac znade naše potrebe, te ne će zaboraviti one, koji se u njega uhvaju, nego će uslišati svakoga, koji Mu se iskreno i pravedno moli. Ja vjerujem sve ovo, blagi Isuse, jer si Ti rekao, da će nebo i zemlja proći, a riječ Tvoja neće proći. Daj mi snage, da što vjerujem i dijelom izvršujem.

Vjerovanje.

Vjerujem u Boga Oca, koji je sve stvorio, sve uzdržava i ravna.

Vjerujem u Isukrsta, Sina Njegova jedinoga, koji je s neba sašao, za nas muku i smrt pretrpio, koji će nas k Sebi u nebo privesti, budemo li Ga slijedili.

Vjerujem u Duha Svetoga, koji nas u vjeri pokrijepljuje, u dobru prosvijetljuje.

Vjerujem i držim sve za istinito i sigurno, što nam je Bog objavio a sveta Crkva nam predlaže, da vjerujemo. Odlučujem moj Bože, da ću tako i živjeti, kako mi sveta vjera propisuje.

Prikazanje.

Oče nebeski! Ja Ti prikazujem zajedno sa svećenikom ovo posvetilište, da tim ispovjedim i priznam Tvoje neizmjerno Veličanstvo, i Tvoje Gospodstvo nad nebom i zemljom. Primi svemogući Bože, ovu prečistu žrtvu Tvoga Jedino-

rodjenoga Sina, koji ti se žrtvuje za naše grijehe, a na Tvoju slavu. Budući da mi nemožemo Tebi ništa ugodnije žrtvovati, nego li ako se sami u žrtvu prinesemo, ili čvrsto odlučimo tako živjeti, kako je Tebi ugodno, ja nevoljni grešnik Tebi se žrtvujem i podajem cijelim srcem. Iz ljubavi prema tebi i iz zahvalnosti za sva dobra, što si mi po Svome Sinu iskazao, odlučujem svako zlo izbjegavati, a u prvom redu grijeh, u koji često upadam.

Predslavlje.

O Bože, hvalim Te i slavim s andjelima i arhandjelima, s Prijestoljima i Gospodstvima te sa svim Tvojim stvorovima na nebu i na zemlji. Ljudi i andjeli ne mogu Te dosta hvaliti i slaviti. Ali ako Te ja u djetinjoj bezazlenosti štujem, onda Ti je to ugodno, kao andjeoski slavospjev. Nek mi dakle srce samo za Tebe kuca, moj blagi Spasitelju, i zato ga očisti iskrom Tvoje ljubavi, da oćuti slast nebeskih dobara! Sa

strahopočitanjem kličem sa Tvojim namjesnikom: Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot. Puna su nebesa i zemlja Njegove slave.

Prije posvećenja.

Većma nego li slavospjevi, ugodno Ti je o Bože, ako se djeca Tvoja na zemlji iz bratske ljubavi jedni za druge mole. Molim Te dakle za Crkvu Tvoju svetu, za sve pravovjerne, da jedinstvu crkvenoga tijela, privedeš razdijeljenu braću, da se ispuni Isusova želja, koju je izrazio prije svoje gorke muke „da budu jedno“.

Molim Te o Bože, za sve ljude, blagoslovi ih sve, a napose one, sa kojim sam vezan krvlju ili zahvalnošću.

Oh! da je u meni sad one žarke ljubavi, kojom su gorjeli sveti Patriarhe i Proroci prema obećanom Spasitelju! Ali premda nemam njihove vjere i ljubavi, ipak iz dubine srca vapim s njima: Otvorite se nebesa, da sadje Pravednik na

zemlju! Dodji, Gospodine, Spasitelju svijeta, da dovršiš najveće otajstvo.

Posvećenje.

Upućena Riječi, Božanski Spasitelju, pravi Bože i čovječe, vjerujem, da se Ti istinito nalaziš pod prilikama kruha i vina na ovom oltaru. Vjerujem, da je ovo Tvoje tijelo, koje si Ti iz ljubavi prama nama na križ predao. Isuse! klanjam Ti se. Tebi žrtvujem sav život svoj. — Vjerujem, da je ovo krv Tvoja, koju si ti radi grijeha naših prolio. Isuse! volio bih umrijeti, nego li Tebe uvrijediti.

Budi hvaljen i proslavljen po sve vrijeme Isus u Presvetom Oltarskom Sakramentu!

Pomen mrtvih.

Po vjeri i ljubavi sjedinjeni su kršćani na zemlji sa blaženima u raju i sa dušama u Čistilištu. Svećenik moli za mrtve, pa treba da i mi radi kršćanske ljubavi s njim sjedinimo svoje molitve.

A Ti ćeš Bože ovu molitvu ljubavi dobrostivo primiti. Po zaslugama Spasitelјevim, bl. Dj. Marije i bl. Ozane, koja se na osobiti način molila za duše pokojnika, nek se muka oslobode te čiste k Tebi stignu!

Udijeli mi milost, da se i ja nakon ovoga umrloga žića jednom pridružim tom svetom zboru.

Oče naš.

Svemogući Bože! Tvoj Jedinorodjeni Sin i Spasitelj naš udostojao se je poučiti nas, kako da se najbolje tebi molimo. Mi smo grešni i nedostojni, da se Tebi približimo; zato Te ja sa Sinom Tvojim i u Njegovo ime ponizno prosim: Bože, Oče svih ljudi! Gospodaru neba i zemlje! Tebe ću vrhu svega štovati i ljubiti i Tvoju ću svetu volju u svemu ispunjati, i tako ću tek biti zadovoljan i blažen. Udijeli mi, Oče milostivi, što mi je potrebno za dušu i tijelo. Oprosti mi grijehe, za koje se kajem i od srca ih mrzim; a ja opraštam svima,

koji su mi nepravdu učinili. Očuvaj me od napasti i od svakoga zla. Amen.

Sv. Pričest.

Jaganjče Božji, koji dižeš grijehe svijeta, smiluj mi se! Žrtvo Presveta spasi me!

Tvoje Tijelo, o Isuse, pod prilikama kruha i vina sjeća me Tvoje ljubavi prama ljudima. Učini, da svi budemo jedno srce, jedna duša i da, kako se s Tobom sjedinjujemo ovdje na zemlji, tako Te zajedno uživamo u nebeskom kraljevstvu!

Zadnje molitve

Zahvaljujem Ti, jedina moja ljubavi, na dobročinstvima, koja si mi iskazao, navlastito danas, što si me učinio udionikom dragocjenih plodova ovoga svetoga Posvetilišta! Blagoslovljen budi, moj preljubezni Spasitelju! Ja Ti obećajem, da ću pomno bježati od svake grešne prigode. Izvršujući savjesno sve svoje dužnosti, nastojati ću da ti u svemu

potpuno ugodim. Ljubavlju ću zagrliti Tvoj križ; snašlo me dobro ili zlo, ja ću jednako blagoslivljati Tvoju desnicu, koja kuša moju vjeru i ljubav, čisti me od grijeha i utvrdjuje u kreposti. Daj mi jakost, da ispunim sve dobre odluke, koje sam učinio preko sv. Mise, po neizmjernom dostojanstvu Tvoje muke i smrti!

Molitve za sv. ispovijed

Prije ispovijedi.

Bl. Ozano, koja si se oštrom pokorom pripravljala na sv. ispovijed, isprosi mi milost, da svoju dušu očistim od svake grešne ljage, i da se skrušeno pokajem za sve svoje grijehe, koje sam počinio mišlju, riječju i djelom, da dobijem izgubljenu milost, pa da jednom zajedno s tobom slavim Boga u vijeke.

Prije ispita savjesti.

Isuse moj, klanjam Ti se kao svom Spasitelju i Sucu. Smiluj mi se; prosvijetli moju mračnu pamet, da upoznam svoje grijehe onako, kako ćeš mi ih Ti

predstaviti na dan strašnog suda. Udijeli mi milost, da ih mrzim, da se za njih pokajem i da ih iskreno ispovjedim, da budem dostojan Tvoga oprosta, koji se nadam postići po Tvom neizmjernom milosrdju i po zaslugama Tvoje Presvete Krvi.

Presveta Djevice, svrati na mene svoj milostivi pogled. Pomozi me, o Marijo, da obavim dobro ispovijed, te zadobijem ponovno Kristov mir.

Andjele čuvaru, prati me do nogu ispovjednika! Bl. Ozano, moli Gospodina za mene, da svoju dušu očistim...

Sada ispitaj savjest...! zatim nastavi ovako:

Gospodine, ja znadem, da su se mnogi grešnici na dirljive riječi Bl. Ozane kajali i popravljali svoj neuredan život. Po zaslugama Tvoje vjerne službenice, po njenim žarkim molitvama, iskaži mi svoje milosrdje! Nek se moja duša napuni žalošću, što sam Te uvrijedio! Dobroto neizreciva, ljubavi neizmjerna, koliko sam Te puta teško uvrijedio! O crne li nezahvalnosti nevoljnog stvora prama svom Spasitelju! Kako bih ja želio u srcu probuditi onu bol, koju je osjećala naša Blaženica, kad bi čula da se vrijedja Bog! U koliko znam i mogu, mrzim iz sve duše svoje grijehe i to iz jedinog razloga, što sam Tebe uvrijedio, moje najveće dobro. Učini da prije umrem, nego li smrtno sagriješim. Kajući se iskreno od svih svojih grijeha i s odlukom, da Te ne ću više nikada uvrijediti, pristupam k Tvom namjesniku.

O blagi moj Spasitelju, koji nijesi odbio grešnicu Magdalenu, koji si milostivo pogledao Petra, premda Te je tri puta zanijekao, a razbojniku si na križu — nakon njegove ponizne ispovijedi — sve grijehe oprostio i raj obećao; ne odbij ni mene grešnika, nego pogledaj i na mene Svojim milostivim okom; udijeli mi oprost i povrati mi izgubljenu milost!

Molitva poslije sv. Ispovijedi

Gospodine, zahvaljujem Ti sa onim istim osjećajima, kojim Ti ja zahvalji-

vala Tvoja Ugodnica Ozana, kada je primala sveto odriješenje. Ona je stanovito odlučivala, da ne će više upadati ni u najmanje pogreške, a ja grešnik želim imati onu čvrstoću volje, koju je ona imala, da ne upadam u teške grijehe i prekršaje, kojima sam navikao. Moj Bože, Ti me čuvaj, da barem jednom uzmognem reći, da sam održao obećanje, da Te više ne ću vrijedjati.

Premilostivi Bože! ja sam ona izgubljena ovca, koju si tražio; ja onaj rasipni sin, koji sam ostavio Tebe dobroga oca; ja onaj nesretni grešnik, koji sam se udaljio od Tebe, da tražim nečiste izvore zemaljskih uživanja, radi kojih mi je uvijek srce nemirno. Ali Ti dobri Bože! nijesi sa mnom postupao, kao što sam zaslužio za svoje velike grijehe, Ti si me pun milosrdja čekao na pokoru i grijehe mi oprostio. Kao što je dobri otac rasipna, ali pokajana sina opet pomilovao, tako se nadam, da si i mene danas u milost primio. Blagoslovi dušo moja Gospodina, i sve što je u meni

neka slavi Njegovo sveto ime! Blagoslovi dušo moja Gospodina i nemoj zaboraviti na dobročinstva Njegova!

Molitva za sv. Pričest

Bl. Ozano! Ako su velike bile slasti i milosti, koje je Isus ulijevao u Tvoje čisto srce, kada si Ga gledala tjelesnim očima kao Djetešce, zacijelo nijesu bile manje slasti, koje si uživala, kada si Ga primala pod prilikom kruha. Tvoji osjećaji bili su tada tako slatki i sveti, da si sva zanešena u Bogu, zaboravljala na sve, što je bilo oko tebe, te nijesi osjećala potrebe da se hraniš. S onim istim Isusom, kojega si ti blaženim očima gledala i u svoje srce primala, ja ću se danas združiti u sv. Pričesti. Isprosi mi milost, da i ja, primajući Ga, osjetim ono isto ganuće duše, kao i ti. Istina je, da je Spasitelj tebi obilno dijelio nebeske slasti, kao nagradu za tvoj sveti život i ljubav prema Bogu. Zato se ne čudim, kada ja pristupajući k nebeskom stolu, ne osjećam ono blaženo raspoloženje,

koje si ti imala. Moja hladnoća prama duhovnim dobrima (u duhovnom životu), moje strasti, koje ne ću da stišam, čine me nedostojnim božanskih darova. Ali ja se uhvam u tvoj zagovor. Hoću da se nahranim kruhom Andjeoskim. Isprosi mi, mila Svetice, sveti žar, da dostojno primim Tijelo Gospodnje, koje nek čuva dušu moju za život vječni.

Čin Vjere, Uhvanja i Ljubavi.

Vjerujem u Tebe, Gospodine Isuse Kriste, jer si Ti Istina, koji ne možeš prevariti ni prevaren biti, koji si rekao: „Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja".

Uhvam se u Tebe, jer si nam obećao: „Tko bude blagovao od ovoga kruha, živjet će u vijeke".

Ljubim Te, jer si Ti dostojan najveće ljubavi, ostavio si nam svoje Tijelo za hranu i Krv za piće.

O Jaganjče Božji, koji uzimaš na se grijehe svijeta, oprosti mi, usliši me, smiluj mi se!

Gospodine nijesam dostojan, da udješ pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja!

Molitva poslije sv. Pričesti

O sveta gozbo, na kojoj se Krist prima, čini se spomen muke Njegove, um se napunja milosti i buduće slave zalog nam se daje! Isus je rekao: „Ko blaguje moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni, i ja ću ga uskrsnuti u posljednji dan". Presveti Oltarski Sakramenat je nebeski kruh, hrana naše duše. Tko se hrani ovim kruhom, živjet će do vijeka. Naše tijelo, posvećeno ovim svetim Sakramentom, uskrsnuti će na dan suda u časti i slavi. Sveta Pričest je moćno sredstvo, da živimo dobro i sveto, kako se pristoji kršćanima.

Hvala ti Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože! koji si se udostojao bez svake moje zasluge, po samom svom milosrdju nahraniti me dragocjenim Tijelom i Krvlju Sina svoga, Gospodina našega Isukrsta. Budući da je moja hvala

slaba i nedostojna, zato u pomoć zovem sve Andjele, sve ljude i svako stvorenje, da Ti svi skupa hvale uzdajemo. Blagoslivljajte Andjeli Gospodinovi Gospodina; blagoslivljajte nebesa Gospodina! Hvalite Gospodina svi narodi, jer se potvrdilo nada mnom milosrdje njegovo Blagoslivljajte sva djela Gospodinova Gospodina; hvalite Ga i uzvisujte u vijeke! Blagoslivljat ću Tebe Gospodine u svako vrijeme; Tvoja hvala biti će u vijeke u mojim ustima, neprestano ću se sjećati Tvog neprocjenivog dara. A da ova hvala bude potpunija, ja je sjedinjujem s onom hvalom, koju Ti je uzdavala Bl. Ozana.

Dušo Isukrstova, posveti me! — Muko Isukrstova pokrijepi me! — O dobri Isuse usliši me! — Medju rane svoje sakrij me! — Ne daj, da se odijelim od Tebe! — Od zla neprijatelja brani me! — Na času moje smrti zovni me! — Zapovjedi, da k Tebi dodjem! Da sa svetima i odabranima Tvojim hvalim Te i slavim u vijeke vjekova. Amen.

(Šada prosi osobite milosti za sebe, za rodjake i prijatelje, za neprijatelje i grešnike i za vjerne mrtve).

Molitva Bl. Dj. Mariji.

Preslavna Djevice i Majko Marijo, koja si bila dostojna u djevičanskoj svojoj utrobi nositi Onoga, kojega sam danas primio, molim Te za pregorku muku i smrt Tvojega Sina preporuči me Njemu, i moli Ga, da s blagoslovom Svojim u meni u vijeke ostane, i da milostivo oprosti, ako sam u primanju ovoga Svetotajstva kadgod sagriješio. Amen.

Uzdah Svetotajstvenom Isusu.

Isuse moj, vjerujem da si Ti prisutan u Presvetom Sakramentu. Ljubim Te nada sve i želim Te svom dušom. Budući sada ne mogu da te primim u Tom Presvetom Otajstvu, dodji barem duhovnim načinom u moje srce. Ja ti se klanjam, kao da si već u meni i sav se s Tobom sjedinjujem. A Ti ne dopusti, da se ikad od Tebe rastavim. Amen.

(Oprost od 60 dana jednom na dan. Lav XIII. 30. VI. 1893.)

Molitva pred Raspelom,
kojom se dobiva potpuno proštenje.

Evo me, o moj predobri i preslatki Isuse! gdje pred Tobom ničice padam i najvećim žarom duše molim Te i prosim, da u mom srcu uzbudiš živo čustvo vjere, uhvanja i ljubavi i kajanja za moje grijehe, sa čvrstom odlukom, da Te neću više nikada uvrijediti; dok sa svom ljubavlju i žalošću razmišljam Tvojih pet rana, imajući pred očima ono, što je rekao o Tebi, Isuse moj, sveti kralj — prorok David: probodoše mi ruke i noge; prebrojiše sve kosti moje (Psalam 21. r. 17. i 18.) — Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu.

(Tko ispovidjen i pričešćen bogoljubno i skrušenim srcem izreče ovu molitvu pred kakvom prilikom propetog Spasitelja, moleći za potrebe Sv. Crkve po namjeri Sv. Oca Pape, dobiva potpuno proštenje, kojim se mogu darovati i vjerne duše u Čistilištu. Pijo IX. 10. aprila 1851.)

Glasovito propelo sv. Marije u Kotoru, u kojoj se čuva tijelo Bl. Ozane

KRUNICA BL. DJ. MARIJE.

Up. Bože na pomoć moju nastoj.
Od. Gospodine na pomoć moju priteci.
Up. Slava ocu i t. d.
Od. Kako bijaše i t. d.

Otajstva radosna.

U prvom Otajstvu radosnom razmišlja se: kako andjeo Gabrijel navijesti Bl. Djevici Mariji, da će začeti i poroditi Sina Božjega po kreposti Duha Svetoga.

(Jedan Oče naš, deset Zdravo Marijo i jedan Slava Ocu.)

U drugom Otajstvu radosnom razmišlja se: kako Bl. Djevica Marija podje u pohode svojoj rodici sv. Elizabeti i osta s njom tri mjeseca.

U trećem Otajstvu radosnom, razmišlja se: kako Bl. Djevica Marija porodi u Betlemu Gospodina našega Isukrsta i položi Ga u jasle.

U četvrtom Otajstvu radosnom razmišlja se: kako Gospodin naš Isukrst

bi prikazan u hramu na rukama starca Šimuna.

U petom Otajstvu radosnom, razmišlja se: kako Bl. Dj. Marija, izgubivši svoga premiloga Sina, nadje Ga nakon tri dana u jerusalimskom hramu, gdje s naučiteljima raspravlja; a tada mu je bilo dvanaest godina.

Otajstva žalosna.

U prvom Otajstvu žalosnom, ramišlja se: kako se Božanski Spasitelj, moleći se svom nebeskom Ocu u vrtu Getsemani, znojio krvavim znojem,

U drugom Otajstvu žalosnom razmišlja se: kako su u Pilatovu dvoru Spasitelja bičevali.

U trećem Otajstvu žalosnom razmišlja se: kako su Spasitelja okrunili trnovom krunom.

U četvrtom Otajstvu žalosnom razmišlja se: kako su Spasitelja nepravedno osudili na smrt i za veću sramotu dali Mu da nosi na Golgotu teški križ.

U petom Otajstvu žalosnom razmišlja se: kako su Spasitelja sa željeznim čav-

lima raspeli na križ, na komu je umro za spasenje svijeta.

Otajstva slavna.

U prvom Otajstvu slavnom razmišlja se: kako Gospodin naš Isukrst, treći dan po Svojoj muci i smrti uskrsnu slavan i slavodobitnik, da nikada više ne umre.

U drugom Otajstvu slavnom razmišlja se: kako Gospodin naš Isukrst četrdeseti dan po Svom uskrsnuću slavno uzadje na nebo, dok ga gledahu Njegovi učenici i Preblažena Mu Majka Marija.

U trećem Otajstvu slavnom razmišlja se: kako Gospodin naš Isukrst, sjedeći ob desnu svog Nebeskog Oca, posla Duha Svetoga na apostole, koji su bili sakupljeni sa Bl. Dj. Marijom.

U četvrtom Otajstvu slavnom razmišlja se: kako Bl. Djevica Marija preminu s ovoga svijeta, pa je andjeli uznesoše na nebo.

U petom Otajstvu slavnom razmišlja se: kako Presveto Trojstvo okruni Bl. Djevicu Mariju za kraljicu neba i zemlje;

još se razmišlja rajsko uživanje svih Svetih.

Zdravo Kraljice, Majko Milosrdja, živote sladosti i uhvanje naše, zdravo! K Tebi vapimo nevoljni sinovi Evini. K Tebi uzdišemo, cvijeleći i plačući u ovoj suznoj dolini. Nu dakle odvjetnice naša, one Tvoje milostive oči k nama obrati. I Isusa, blagoslovljeni plod utrobe Tvoje nama, nakon ovog izagnanja, ukaži.

O blaga, o milostiva, o slatka Djevice Marijo!

Gospine Pohvale
ili
Litanije Bl. Djevice Marije

Gospodine, pomiluj
Krste, pomiluj
Gospodine, pomiluj
Krste, čuj nas
Krste, usliši nas
Oče nebeski Bože, pomiluj nas
Sine, Otkupitelju svijeta, Bože,
pomiluj nas

Duše Sveti Bože, pomiluj nás
Sveto Trojstvo, Jedini Bože,
pomiluj nas

Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta Djevo Djevica,
Majko Isukrstova,
Majko Božanstvene milosti,
Majko prebistra,
Majko prečista,
Majko neoskvrnjena,
Majko nepotlačena,
Majko ljubežljiva,
Majko čudna,
Majko dobrog savjeta,
Majko Stvoritelja,
Majko Spasitelja,
Djevice premudra,
Djevice poštovana,
Djevice pripovijedana,
Djevice moguća,
Djevice milostiva,
Djevice vjerna,
Ogledalo pravde,
Prijestolje mudrosti,

} moli za nas.

Uzroče naše radosti,
Sude duhovni,
Sude poštovani,
Sude izvrsni bogoljupstva
Ružice otajna,
Tvrdjo Davidova,
Tvrdjo bjelokosna,
Kućo zlatna,
Korabljo uvjeta,
Vrata nebeska,
Zvijezdo jutrnja,
Zdravlje nemoćnika,
Uhvanje putnika,
Utočište grešnika,
Utješiteljice žalosnih,
Pomoćnice kršćanska,
Kraljice Andjela,
Kraljice Patriarha,
Kraljice Proroka,
Kraljice Apostola,
Kraljice Mučenika,
Kraljice Ispovjednika,
Kraljice Djevica,
Kraljice svih Svetih,

} moli za nas.

Kraljice bez istočnog grijeha začeta,
Kraljice Presvetoga Rozarija,
Kraljice i Odvjetnice naša,
Kraljice mira,
} moli za nas,

Jaganjče Božji, koji dižeš grijehe svijeta, oprosti nam, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji dižeš grijehe svijeta usliši nas, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji dižeš grijehe svijeta, smiluj se nami, Gospodine.

Pod Tvoju obranu utječemo se sveta Bogorodice, naše molbe ne odbaci u potrebama našim, nego od svake pogibli oslobodi nas vazda, Djevice slavna i blagoslovljena.

Up. Moli za nas sveta Bogorodice.

Od. Da budemo dostojni obećanja Isukrstovih.

Pomolimo se.

Svemogući Bože, čiji Jedinorodjeni svojim životom, smrću i uskrsnućem darove nam zadobi vječnoga spasenja, podaj molimo Te, da dok ova otajstva presvetoga Rozarija Blažene Djevice Marije spominjemo, i u njih se ugledamo i ono, što obećavaju, postignemo. Po istom Isukrstu, Gospodinu našem. Amen.

Molitva za mir.

Gospodine Isuse Kriste, koji si rekao: mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam, udijeli slugama Svojim onaj mir, koji svijet ne može dati, da narodi, odloživši mržnju i neprijateljstvo, živu u kršćanskoj ljubavi i slozi; da budu i srca naša Tvojim zapovijedima pokorna i sadašnja vremena po Tvojoj zaštiti mirna. Molimo Te po zaslugama Presvete Majke Tvoje — kraljice mira, po zaslugama Bl. Ozane, koju su zvali andjelom mira grada Kotora, i svih Svetih Tvojih. Koji živiš i kraljuješ....

O

DEVETNICA NA ČAST BLAŽENE OZANE.

I. DAN.

V. Bože na pomoć moju nastoj.

R. Gospodine na pomoć meni priteci.

Slava ocu........

Usliši, Gospodine Isukrste, molbe sluga Svojih i smiluj se nami, koji s Ocem i Duhom svetim živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Čežnja za Bogom.

„Kao što jelen gine za vrelima voda, tako gine duša moja za Tobom, Bože. Žedna je duša moja Boga jakoga, živoga." (Ps. 41. 2. 3)

Promisli, kršćanska dušo, kako je Bl. Ozana čeznula za Bogom od svoje prve mladosti. Čuvajući stado po planinama svog zavičaja divila se prirodi, te je misao svoju i srce upravljala k Onomu, koji je sve to stvorio i divno uredio. Svaka travka, svaki cvijetak mirisao joj je veličinom, dobrotom i ljepotom Tvorčevom. Žubor potočića, pjev ptica, zavijanje vuka, lomljava groma i huka oluje — sve joj je to govorilo o Višnjem Biću. Svaki vis, na koji se pela, ima svoj vidik u Božji svijet i svaki je približava k nebu. Danju sunce, koje obasjava stijenje i livade, a noću mjesec bajni s tajanstvenim sjenama i zvijezde — to su bile maloj pastirici, kao nekada patrijarhi Jakobu, andjeoske stepenice, po kojima se njezina nevina duša uspinjala k Bogu. On ju je, tako rekuć, privlačio, da Ga ljubi, još prije nego li Ga je upoznala. Blažena Ozana je u ovom pogledu značajna svetica. Što su drugim svecima u mladim danima redovno bile pobožne slike u roditeljskoj kući, koje su ih nadisale, pa crkve, oltari i manastiri, to je njoj bila Božja priroda. Dobra majka govorila joj je o Bogu i nastojala je — u koliko je to ona neuka znala — da je poduči u temeljnim kršćanskim istinama, a to je još više u maloj pastirici pojačavalo čežnju za Bogom. Tako je naša Blaže-

nica u cijelom svom životu, do zadnjega daha, uvijek i u svemu tražila samo Vječno dobro. Izvan Njega nije mogla, da nadje nikakova zadovoljstva, pa se je sva Njemu posvetila.

Psalmist pjeva: „Nebesa kazuju slavu Božju i djela ruku Njegovih glasi svod nebeski". (Ps. XVIII. 2.) Promatrajmo i mi, po primjeru Bl. Ozane prirodu kao djelo Božje i doći ćemo do spoznanja istine bolje nego u ijednoj školi, jer knjige mogu katkada iskriviti istinu, ali priroda ne će nikada. Nek se kršćanski roditelji ugledaju u majku Bl. Ozane. Netom dijete dodje na razum, dužnost im je, da mu probude pojam o Bogu, Stvoritelju svega, o Bogu Otkupitelju, koji nas je Svojom mukom i smrću oslobodio od sužanjstva grijeha. Nek mu govore o našoj nebeskoj majci Mariji, koju nam je Božanski Spasitelj, na križu viseći, ostavio za majku, o nebrojenom mnoštvu svetih mučenika, ispovjednika vjere i djevica, naših uzora u životu i zagovornika pred Božjim prijestoljem!

Nek mu predoče grdobu grijeha, a ljepotu kršćanske kreposti. Netom se djetetu jezik razveže, nek ga uče izgovarati slatka imena Isusa i Marije! O kako će se dijete toga sjećati do kasne starosti i te prve pouke, primljene s majčinim mlijekom, biti će mu utjehom u teškim časovima i putokazom u životu. Roditelji, koji zanemaruju tu svoju glavnu dužnost, teško griješe pred Bogom i pred ljudskim društvom, jer je kršćanski uzgoj osnov svakoga napretka.

Ali kako je naša ljubav slaba u poredbi s onom Bl. Ozane! Dok ona svu sreću traži i nalazi u Bogu, mi je tražimo u stvorovima i u prolaznim dobrima ovoga svijeta. Kolika je naša zaslijepljenost! Mi težimo za uživanjem svjetovnih dobara, koja će nam naskoro isti svijet oduzeti. Staramo se, da postignemo čast i slavu, čega će brzo nestati, kao dima na vjetru. Tražimo zemaljske naslade, koje se uvijek obraćaju u tugu i čemer. Naše je srce odviše zemaljsko, te ga osjetni predmeti privlače,

pa za to i jest uvijek nemirno i nezadovoljno. Zaista zaslužujemo ukor Duha Svetoga: „Sine čovječji, dokle ćeš ljubiti ništavilo i tražiti laž?“ Služimo se zemaljskim stvarima samo u toliko, u koliko su nam potrebne za život, a pri tomu izbjegavajmo sve, čim bismo mogli Boga uvrijediti!

Molitva.

O mila naša Blaženice! Isprosi nam milost, da uvidimo, kako su prividna i varava sva zemaljska dobra i nauči nas, kako ćemo se s njima služiti samo da proslavimo Stvoritelja. Daj da poput tebe Boga svud tražimo i nalazimo te da Ga ljubimo onom ljubavlju, kojom si ga ti ljubila, dok si na zemlji boravila. Amen.

Tri Oče naša, Zdravo Marijo, Slava Ocu.

Blaženoj Ozani

Andjele bijeli s gordih crnih gora,
Sašla si k žalu talasnoga mora,
Sjajnom da svijetliš dušom svojom bijelom
Narodu cijelom.

Lomljava groma, nježan žubor vrela,
Olujni vihor, ovčica bijela,
Vrletne hridi i leptirić mali
K Bogu te zvali.

Ti si Ozano ubirala ruže,
Krista da kralja miloduhom kruže,
Ponizna kćeri svetog Dominika
Rodu si dika.

Svetosti tamjan život ti je bio,
Najbolji ti si odabrala dio,
S Kristom na križu stekla vječnog pira
Palmu si mira.

Sjaji nam svijetlom s neba u visini,
Daj da se narod vjerom ujedini.
Kršni nam kamen svaki blagoslovi
Sve nas obnovi.

Tvojim nam žarom Kotor daj da plane,
Bokeljske naše i sve roda strane,
Ružama pospi brda nam i doli,
Za sve nas moli!

Dr **Velimir Deželić**, st.

Ant. Ti Ozano, slavo Crne Gore, radosti Kotora, uzore pokorničkih djevica, pomozi nam u borbi s neprijateljem duše i brini se za sve slabe, koji se uzdaju u tvoj zagovor.

V. Moli za nas, Blažena Ozano.

R. Da budemo dostojni obećanja Isukrstovih.

Pomolimo se

Obnovi, Gospodine, u srcima našim ljubav prama muci Svojoj, da zagovorom i izgledom Blažene Ozane, djevice-pokornice postanemo udionici Tvojih boli i slave. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

II. DAN.

(Počinje kao prvi)

Vjerna službenica

„Slugo dobri i vjerni, unidji u radost gospodara svoga". (Mat. 25.)

Skromna crnogorska pastirica silazi u naš Kotor, grad onda ugledan i bogat, jedinom željom, da bude bliže Onomu, koga ljubljaše duša njezina, kako govoraše u svojoj bezazlenosti, t. j. Isusu, i da se uzmogne opajati duhovnom hranom u svetim hramovima. Da se siromašna djevojčica bude uzmogla prehraniti i da u nepoznatom gradu nadje zaštite, dobra je majka dade u službu jedne pobožne vlasteoske porodice. Taj čestiti dom, u kojem je vladao kršćanski duh, bijaše uprav od Providnosti odredjeno prvo zaklonište Božjoj odabranici. Vjerna službenica blagošću i uzornim ponašanjem osvoji srca svojih gospodara. Točno i revno vršeći svoje dužnosti služila je ne samo da ljudima ugodi, nego iz osvjedočenja i iz ljubavi prema Bogu. Tvorila je volju Božju od srca, kako veli Apostol. U vrijeme slobodno od službe, marljivo je pohadjala crkvu, pristupala na svete Sakramente, tačno ispunjala Božje i crkvene zapovijedi. A njezini gospodari ne samo da joj toga nijesu priječili, nego su je još podupirali u njezinim svetim nastojanjima.

Ovdje mogu mnogo da nauče svi oni, koji su uslijed oskudnih obiteljskih okolnosti prisiljeni, da pod tudjim krovom zaslužuju hljeb. Nikakva poštena služba i rad ne ponizuje kršćanina, samo se pri tome mora paziti, da se najprije služi Bogu. Savjesno ispunjavanje dužnosti treba da bude našim načelom u svakom položaju, na koji nas je Bog postavio. O tome ovisi naša sreća i sreća ljudske zajednice, jer je Providnost tako udesila svijet, da je sve jedno o drugom ovisno.

U primjeru gazde i gazdarice Bl. Ozane mnogi će gospodar i gospodarica naći prekrasnu pouku. Često gospodari, slabo proniknuti kršćanskim duhom, postupaju sa svojim slugama kao pukim sredstvom za vršenje kućnih posala. Ne sjećaju se, da su u prvom redu zvani, da se brinu za njihov vječni spas, jer će i za njih Bogu račun polagati. Zaboravljaju, da im je i sluga iskrnji, koga su dužni ljubiti kao same sebe. Neka uče svoju služinčad, kako treba prije svega Boga štovati i Njegove zapovjedi ispu-

njati, jer je i njoj namijenjena vječna domovina, gdje ne vrijedi ni porijeklo, ni vlast, ni ugled, nego samo zasluga pred Bogom; a pri tome nek im sami prednjače svojim kršćanskim izgledom!

Molitva

O naša Blaženice! Za onaj tvoj posluh i uzorno vršenje dužnosti, isprosi nam milost, da i mi savjesno, iz ljubavi prama Bogu, ispunjamo dužnosti svoga zvanja, a nadasve, da revnim vršenjem svojih kršćanskih dužnosti omilimo Vječnom Gospodaru, da jednom iz Njegovih Božanskih ustiju čujemo utješne riječi: „Slugo dobri i vjerni, unidji u radost gospodara svoga.“

Tri Očenaša, Zdrave Marije, Slava Ocu i ostalo kao prvi dan.

III. DAN.

(Počinje kao prvi).

„Bog ljubi onoga, koji daje veselim srcem.“ (Kor. IX. 7.)

Ruže. (Ljubav prema iskrnjemu).

Bl. Ozana je ljubila Boga nadasve, a iskrnjega svoga kao samu sebe. Još

kao službenica u kući svojih gospodara iskazivala je osobitu skrb za siromahe. Ostatke jela sa vlasteoskog stola dijelila je gradskoj sirotinji, a i od svog je zalogaja otkidala, da nasiti gladnoga. Što bi svojim rukama privrijedila, nije za sebe pridržavala, nego bi oskudnim darivala. A i drugim djelima milosrdja duhovnoga i tjelesnoga posvjedočila je svoju veliku ljubav prema braći, koja su stradala. Bog je divnim načinom nagradio njezinu ljubav prema iskrnjemu. Pripovjeda se, da ju je jednom gazda zatekao na vratima kuće uprav u času, kada je nosila u pregači ostatke jela, spremljene na odmet, da ih podijeli siromasima. Upita je, što to nosi. Ona bi bila radje sakrila svoje dobročinstvo, ali na nukanje Božjeg glasa odgovori: „Ruže". Na to joj reče gazda: „Daj, da vidim!" i posegne da vidi; pa gle, u njezinoj se pregači nadju ruže.

Ako je ta dražesna zgoda samo priča, samo krasna pjesma, kojom su štovaoci htjeli, da počaste svetu zaštitnicu siro-

maha, to se ipak u tome krije duboka misao, velika duhovna istina. Dobročinstva, koja se čine iz kršćanske ljubavi, pretvaraju se u cvijeće, iz kojega će splesti vijenac za darovatelja Onaj, koji je rekao, da ni čaša hladne vode, pružena iskrnjemu u Njegovo ime, ne će ostati nenaplaćena. Kršćanska dušo! promatraj cvijet! Korijen mu je u crnoj vlažnoj zemlji, koja nema mirisa ni raznovrsnih boja, ni zelenog lišća, a ipak sve to dolazi iz zemlje, iz koje biljka siše sok, pak se pod toplim sunčevim zrakama pretvara u mirisnu krasotu. Tako i neznatni materijalni predmeti, kojim pomažemo siromaha; pa savjet, opomena, pouka, obratit će se u mirisnu ružu pod uplivom Duha Svetoga, koji zemaljsko pretvara u nebesko i Svojom ljubavlju i toplinom prosvijetljuje naša srca, ako dobro djelo, pa bilo kako maleno, činiš iz kršćanskog smilovanja. A ti ćeš sama biti jednom tim ružama ovjenčana u Nebeskom Dvoru. Da, jer nema vjere bez ljubavi, kao ni sunca bez topline.

Ljubav je medju kršćanskim krepostima što dragi kamen u zlatnom vezu. Ljubi Boga vrhu svega a iskrnjega svoga kao samoga sebe — u tomu leži sav zakon i proroci, veli Vječna Mudrost. Kada jutrom ustaneš, moli pred Raspelom ovako: Moj Gospodine, nadahni me, što da učinim danas, da pomognem bratu iskrnjemu, da ublažim jednu bol, da učinim da nikne jedna nada, a nadasve jedna kršćanska krepost!

Molitva.

O divni gorski cvijete, Blažena Ozano! Tvoja je jedina želja bila, da omiliš Bogu, čineći dobra djela i spasavajući duše, otkupljene neprocijenjenom Krvlju Spasiteljevom. Zadahni nas tom svojom nesebičnom ljubavlju prema iskrnjemu, da se i naša dobra djela pretvore u neuveli vijenac, kojim će nas ovjenčati Pravedni Sudac. Amen.

Tri Očenaša, Zdrave Marije, Slava Ocu i ostalo kao prvi dan.

IV. DAN
(Počinje kao prvi)

Samoća i pokora

„Koji su Kristovi, razapeše tijelo svoje sa strastima i požudama".
(Gal. 5, 24)

Naša Blaženica, slijedeći glas Božji, najprije se nastani u nekoj malenoj ćeliji kraj nekadašnje crkve sv. Bartolomeja u Kotoru. U toj je prizemnoj isposnici provela u molitvi, postu i pokori punih sedam godina. Izlazila je samo u nedjelje i praznike, da prisustvuje sv. Misi. Za tim se nastani kao trećoretkinja sv. Dominika u isposnici kraj bivše crkve sv. Pavla, gdje je ostala četrdeset i četiri godine, do svoje smrti. U tom zakloništu počinje njezin prestrogi pokornički život, koji naliči onom monaha i anahoreta prvih vjekova kršćanstva. Isposnica je bila najjednostavnije obitavalište, što čovjek može da zamisli. Krevet joj bijahu drvene ljestve od pet stepenica u čast

pet Rana Spasiteljevih, a za uzglavlje joj je služio komad neotesanog drveta. Nije nikada okusila mesa. Hranila se klečeći, položivši jelo na tlo. Postila je četiri puta sedmično o samom hljebu i vodi. Djevičanska čistoća bijaše njezina najljepša odlika. Nastojala je svim svojim silama, da taj rajski dar netaknut očuva. Znajući, da je tijelo vrelo napasti za dušu, pod haljinom je na golom tijelu nosila bodljikavu košulju od sukna i kostrijeti, a oko pasa gvozdeni pojas. Bičevala je nedužno svoje tijelo zauzlanim konopcima ili veržicama do krvi. Htjela je kao sv. Pavao Apostol i sv. Franjo Asiški, da osjeti bol križa, jer je željela da obujmi slatku i mukotrpnu čovječnost Kristovu, njegov primjer, njegovu ljubav i skrajnju njegovu žrtvu. Pri tome je Bog kušao vjernost Svoje službenice strahovitim napastovanjima paklenog duha, koje je ona uvijek nadvladala molitvom i pokorničkim djelima.

Nijesmo svi pozvani na takvu pokoru. To su posebna Božja zvanja. Ali svi treba

da imamo duh pokore, da se podlažemo volji Božjoj u trpljenju i protivštinama i da krotimo zle sklonosti. Svjetski ljudi mrze na sve, što je tijelu teško i pokoru nazivlju pretjerivanjem. Mnogi čak ne će da se podvrgnu postu, koji crkva zapovijeda u odregjene dane pod smrtni grijeh. A tim što izbjegavaju pokoru i što neće da poste, ni iz poslušnosti prema crkvi, ni za to, da svladaju svoju putenost i da tako bolje služe Bogu, pokazuju, da su mlitavi kršćani i postavljaju na kocku svoje vječno spasenje, ne sjećajući se evangjeoskih riječi: „Što bi čovjeku koristilo, kad bi i cijeli svijet dobio, a dušu svoju upropastio" (Mat. XVI., 26). Postom i molitvom svladati ćemo i mi napasti, koje nam na svakom koraku stere vrag pakleni, opaki svijet i naša pokvarena put. U današnjem vjerskom indiferentizmu treba naročito primjerom pokazati potrebu praktičnih kršćana. Ženski svijet osobito danas pretjeruje u odijevanju, koje više puta nije u skladu sa kršćanskom čednošću. Ne

velimo, da se ženski spol odijeva u kostrijet. Neka se žene nose kako se dolikuje njihovom staležu, ali ne raskošno, tašto i nečedno. U prvom redu neka nastoje, da dušu svoju krepostima urese. Sv. Pavao opominje: „Žene neka ukrasuju sebe u pristojnom odijelu, stidom i trijeznošću....... kao što se pristoji ženama, neka dobrim djelima pokazuju pobožnost". (Tim. II. 9. 10.).

Molitva

O velika pokornice, Bl. Ozano, koja si toliko ljubila kršćanski samoprijegor, da si svoje nevino tijelo trapila svakom vrsti pokore, isprosi nam po zaslugama Isukrstovim taj isti duh pokore, da mi, obuzdavajući svoju nemirnu put, čistoćom mirišemo i u svetoj ljubavi Božjoj napredujemo. Amen.

Tri Očenaša, Zdrave Marije, Slava Ocu, i ostalo kao prvi dan.

V. DAN

(Počinje kao prvi)

Križ ljubavi

„Ko ne uzme križ svoj, i ne slijedi mene, nije mene dostojan".
(Mat. X, 38.)

Poglavita pobožnost Bl. Ozane bila je pobožnost prema Muci Gospodnjoj. Od onoga dana, kada je kao djevojčica na planini gledala Raspetog Spasitelja, pa sve do smrti, lebdio joj je pred očima lik Sina Božjega, raspetog za nas na križu. Neprestano je razmišljala na toj velikoj knjizi stradanja, ljubavi, nade, utjehe i spasa, što bi je do suza ganulo. Iz toga razmišljanja crpila duhovnu snagu, krepost, znanje i postojanost, kojom je podnosila svaku suprotivnost i bolest. Često bi znala reći, misleći na oholost ljudsku i svjetsku taštinu: „Je li moguće, da kršćanin podigne bahatu glavu, svrne li samo pogled na Slavno Čelo, zbog naše oholosti trnjem

okrunjeno? Što ćeš se ispraznim opravama odijevati, mjesto da krepostima uljepšaš dušu, koju da otkupi od vječne propasti, tolike je Isus modrice i rane na Svom Tijelu pretrpio? Nek ne mine ni jedan dan u životu, što ne ćeš promisliti, da je zbog našeg otkupljenja Isus s neba sašao i nebesko veličanstvo s obličjem sluge zamijenio, zbog nas muku i smrt podnio“.

Svak treba da nešto trpi. Nema nikoga na svijetu, koji može da reče, da mu se sunce sreće nije nikada smračilo. Kao što smrt ne štedi nikoga, tako i njezina sestra bol prelazi preko svakoga praga. Svak mora da strada, ali svak ne podnosi jednakim duhom ono, čega se ne može riješiti. Bol promatrana svjetskim očima vodi čovjeka u očajanje, a kršćanski gledana slatki je Božji poljubac, Ako trpimo odanošću u volju Božju, sretnih nas, jer ćemo po riječima sv. Evangjelja, u svom ustrpljenju spasiti duše svoje. Ništa nas pak u bolima života ne može da tješi i bodri, kao uz-

višeni Isusov primjer. Pobožnost prema Križu najstarija je i najljepša kršćanska pobožnost. Ona je krijepila ispovjednike vjere, ona je okrunila mučenike. Božanski Spasitelj traži, ko hoće da za Njim ide, da uzme križ svoj na sebe. Što ozbiljnije shvaćaš zapovjed ljubavi — dušo kršćanska — to više grli križ, jer ćeš samo ljubavlju olakšati njegovu težinu.

Molitva

Bl. Ozano, koja si u svim i najtežim časovima samo blagosivljala i hvalila Boga i ljubavlju grlila Isukrstov križ, isprosi i nama milost, da po zaslugama Spasiteljevim predano Bogu služimo i kršćanskim raspoloženjem nosimo križeve kroz sve dane života svoga. Amen.

Tri Očenaša, Zdrave Marije, Slava Ocu i ostalo kao prvi dan.

VI. DAN
(Počinje kao prvi)

Molitva

„Mnogo može neprestana molitva pravednoga".
(Jak, 5. 16).

Molitva bijaše Bl. Ozani najmilija zabava. S molitve bi prelazila na rad, a s rada na molitvu. Prije nego li bi otišla na počinak, po više bi sati na golim koljenima usrdno Boga molila za sebe i za svoga iskrnjega. Molitva joj bijaše tvrdi štit protiv sotonskih nasrtaja. Uvijek je bila na oprezu, da ne bi za čas dangubno provela vrijeme, znajući, da je besposlica izvor mnogom zlu na svijetu. I tako je cijeli njezin život bio jedna neprestana molitva. A blagodat njezine molitve osjetili su kotorski gradjani u mnogim pogiblima: u bunama, poplavama i neprijateljskim navalama.

Molitva je najuspješnije sredstvo protiv pakla. Hoćemo li da suzbijemo nasrtaje

neprijatelja našega vječnog spasenja, prihvatimo se oružja, koje nam predočuje Božja Ugodnica; a to je molitva. Posljednja Isusova opomena apostolima u Getsemanu bila je: „Bdijte i molite, da ne upadnete u napast". Da vjera njihova ne malakše u teškim časovima, daje im Gospodin dvostruko sredstvo, kojim će svladati kušnju: neka paze i neka se Bogu mole. U te dvije riječi Spasitelj je skupio sve najbolje, što je mogao reći. Ovi su dobro upamtili zadnju opomenu svoga Učitelja. Po njoj su kasnije izbjegli mnogim kušnjama i njom su svladali tijelo i svijet. Što je pomoglo apostolima i ostalim svecima, vrijedi i za sve nas. Tijelo je u borbi slabo, pa će izdati razum i dobru volju; za to je potrebno, da čovjek potraži pomoć u Boga. A koliko imademo u životu duhovnih i tjelesnih potreba! Stoga ima li stvari prirodnije, a za nas korisnije, nego li da uzdignemo pamet i srce Bogu, da mu djetinjim pouzdanjem otkrijemo svoje potrebe, da prosimo njegovu milost i milo-

srdje? Nesumnjivo je, da je molitva nužna svakom kršćaninu, jer bez nje ne ćemo popraviti svoj život, niti ćemo ustrajati u dobru. Ona je uspješna, jer ćemo po njoj sigurno dobiti što prosimo, ako je to za naše duhovno dobro.

Molitva

Blažena naša Zagovornice! Ti, koja si bila tako odana molitvi, da se nijesi zadovoljavala samo dnevnom molitvom, nego si još veći dio noći izlijevala svoje srce pred Bogom, po zaslugama Isukrstovim isprosi nam taj lijepi dar, da se i mi priviknemo žarko moliti, jer je molitva sredstvo nužno i moćno, da isprosimo Božje milosti, te da se spasimo, Amen.

Tri Očenaša, Zdrave Marije i Slava Ocu i ostalo kao prvi dan.

VII. DAN

(Počinje kao prvi)

Pobožnost prema Presvetom Oltarskom Sakramentu

„Ja sam kruh živi, koji sam s neba sašao“
(Iv. VI. 51).

Bl. Ozana je vrlo često pristupala k Stolu Gospodnjem, a pripravljala se na Pričest postom. Kruh andjeoski ju je krijepio. Odatle njezina vanredna duhovna snaga. Na dan Pričesti — kaže savremeni životopisac — nije ni osjećala potrebu, da uzme hranu. Toga bi se dana osjećala svježijom i jačom, nego li obično.

Iz ljubavi prema nama boravi Sin Božji na oltaru pod prilikom kruha. O tajne Isusove ljubavi! O velikih nacrta Providnosti, da se Bog toliko snizuje, da nas sebi privuče! Pred ovolikim dubokim tajnama zaustavlja se naša pamet. Ali se diže jedan glas s oltara: „Da, tako je Bog ljubio svijet“. I drugoga odgo-

vora ne može da bude. Sam je Bog mogao da posvjedoči svoju ljubav prema ljudima tim, što je čovjekom postao, tim, što je prolio Svoju dragocjenu Krv, tim, što se dava duši našoj za hranu. — Presveta je Euharistija život Katoličke Crkve. Ona krijepi duše naše u pogibli života; ona stvara apostole i mučenike. Zato je želja Crkve, danas, u vjerskom mrtvilu, da se kršćani što češće pričešćuju. Stoga se svake godine obdržavaju velebni euharistijski kongresi, da se na žarištu ljubavi Kristove svijet duhovno preporodi, jer ništa svijet neće spasiti, ako ga ne spasi ljubav Isusova. Pristupajmo češće k Stolu Gospodnjem i potičimo mladež, da se često hrani ovom nebeskom hranom, koja će joj uščuvati nevinost kroz tolike pogibli, kojim joj se danas sa svih strana zasijeda.

Molitva

Andjeoska Djevice, koja si radi svoje velike pobožnosti prema Presvetom Oltarskom Sakramentu bila od Boga na-

gradjena, tim, da si u posvećenoj Hostiji gledala lik Raspetog Spasitelja, isprosi nam osobitu pobožnost prema ovom velikom Otajstvu ljubavi i milost, da ga u životu uvijek dostojno primamo, a u zadnjem času, da nam zasladi gorkost smrti i bude poputbinom u vječnost. Amen.

Tri Očenaša, Zdrave Marije i Slava Ocu i ostalo kao prvi dan.

VIII. DAN

(Počinje kao prvi dan)

Poniznost

„Naučite se od Mene, jer sam krotak i ponizan srcem; i naći ćete pokoj dušama svojim".

(Mat, XI. 29.)

Kao biser medju draguljima ističe se u životu Bl. Ozane duboka poniznost. Ona se uvijek pokazala skroz poniznom i to ne samo u riječima, nego i u djelima i osjećajima. Nastojeći — kako uči sv. Augustin — većma biti sveta pred

Bogom, nego li se svetom pokazivati, uvijek je skrovito vršila pokornička djela. Slijedila je sve kreposti Bl. Djevice Marije, a u prvom redu poniznost službenice Gospodnje. Želeći, da je drugarice i narod drže za grešnicu, čestokrat se javno optuživala zbog svojih pomanjkanja. Noću, klečeći pred Raspelom, krupne bi suze ronila i na glas vapila: „O jadna grešnice Ozano! što si ikada dobra učinila? što si dobra spremila za vječni život? koliku grešnicu trpi Bog na svijetu? Bog ju je počastio nebeskim vidjenjima, dao joj je dar proročanstva, savjetovanja i tumačenja sv. pisma. Ali koliko je Bog vanrednim darovima veličao svoju ugodnicu, tim se ona sve to više ponizivala. Govorila bi: „O da bi mi se smilovao Gospodin, te odredio do svrhe svijeta najteže muke u Čistilištu, samo da iz Njegovih ustiju, na dan strašnoga suda, čujem utješljive riječi: „Dodjite blagoslovljeni Oca Mojega, primite kraljestvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta". Sve što svijet u njoj vidi, ona

sama ne vidi, sve što drugi o njoj misle, ona sama ne misli.

Poniznost je temelj svake kreposti. Bez nje nijedna krepost ne može biti Bogu ugodna. Kršćanin može prignuti koljeno dostojno i Bogu milo samo onda, kada se radi Boga ponizuje. Bogoduhi pisac djela „Nasljeduj Krista" veli: „Ponizni seljak, koji Bogu služi, bolji je od ohologa učenjaka, koji promatra kretanje nebeskih tjelesa, a sam sebe zanemaruje". (I. II.) Ta čim bi se uznosili? Naš je život kao sijeno, kao cvijet, koji danas cvate a sutra vene. Ništa nemamo, što nam nije od Boga dato. Prava poniznost nije ništa drugo, nego poznavanje vlastitog ništavila. Već su poganski mudraci govorili: Upoznaj sama sebe! Iz toga poznavanja niknuti će kršćanske kreposti, kao cvijeće iz prikladna zemljišta. Sv. crkveni Otac Basilije kaže: „Duša je slična svojim težnjama i svojim djelima, te postaje takva, kakvo je ono, što radi". Za to nastavlja svetac, mora čovjek i spolja, u držanju, u kretanju, u odijelu, u govoru,

u općenju s drugima biti ponizan, jer će samo tako i duša biti sve poniznija i Bogu milija.

Molitva

O ponizna djevice, koja si se priznavala slabom i nesavršenom, sasvim tim, što te je Bog već od najranijeg djetinjstva obdario vanrednim milostima, isprosi nama, doista slabim i nesavršenim, lijepu krepost poniznosti, da njom Bogu omilimo, te od Njega zavrijedimo, kao i ti, vječnu nagradu. Amen.

(Tri Očenaša, Zdrave Marije i Slava Ocu i ostalo kao prvi dan).

IX. DAN
(Počinje kao prvi).

Na pragu vječnosti

„Spomeni se posljednjih stvari i ne češ nikada sagriješiti".
(Crkvenjak, VII., 40.)

Napokon se duša Bl. Ozane kroz pedeset godina isposničkog života očisti

tako od svega grešnoga i zemaljskoga, te postane čista kao kristal i suho zlato, dostojna da bude uresom neba. Sva sredstva milosti, koja joj je za života pružio Nebeski Zaručnik, divno iskoristi za svoje usavršavanje. Napokon se veselo odazva Njegovom slatkom pozivu na otajstvene zaruke u nebu. Prije svega zatraži Svetotajstva, da njima oboružana i okrijepljena uzmogne izdržati i posljednu borbu. Kada je osjetila, da joj se približuje smrtni čas, zamoli, da joj čitaju Muku Isusovu po Ivanu. Bez obzira na to, što je provodila život pravednika, upotrebi kratko vrijeme, što joj je još preostajalo sa svom ozbiljnošću kao obična, ponizna kršćanska. Sjećala se riječi psalmistovih: „Radujte se Gospodu sa trepetom". Veselo ide u susret Vječnom Sucu, ali i puna straha stupa pred sud Boga neizmjerno svetoga. U istinu i najsvetiji čovjek opet je grešnik. Ko može ustvrditi, da se odazvao svakom glasu milosti Božje? Ko ima toliko pouzdanja u sebe, da reče, da je neokaljanu očuvao bijelu odjeću na krštenju

primljenu? Ko može da ustvrdi, da je neozledjen ostao medju tolikim napastima, na koje nailazi na svakom koraku? Ko je prešao — poput Nojeve korablje — preko voda svjetskog potopa, a da nije udario o nijednu hrid, ni srknuo kap nečiste vode? Vaskolik život Bl. Ozane bio je pjesma ljubavi prema Bogu, a u zadnjim časovima ona pojačava tu ljubav. Više nego li tjelesna bolest bio je žar božanske ljubavi ono, što je riješilo blaženu dušu djevičanskoga tijela, i neodoljiva čežnja, da slijedi Neoskvrnjenog Jaganjca, koji pase medju ljiljanima. Na krilima ljubavi odleti u zagrljaj Onomu, koji bijaše cilj njezinog života.

Kako je to posve drukčije kod ljudi, prilijepljenih pri zemaljskim stvarima. Ako su se za života više brinuli za sve ostalo, nego li za svoju dušu, ako su nastojali prigušiti svoju savjest, onda nije čudo, da se i pri koncu života ne brinu za vječni spas i da savjest prigušuju i na smrti. To znači zlo upotrebljavati po-

ljednju Božju milost i igrati se s časom, o komu ovisi vječnost. Nažalost danas opažamo više puta, da se i svojta umirućega najmanje stara za njegovu dušu. Oni kao da smatraju za dužnost, da bolesnika drže daleko od pomisli na smrt, pa i ako je pogibao očita. Ne će da mu govore o vječnosti, o svećeniku, o posljednjoj vjerskoj utjesi, da ga tobože ne ražaloste i prestraše. Tako bolesnik provede zadnje najdragocjenije časove u svjetskim mislima, pa, kada je bez svijesti i riječi, prima sv. Sakramente sa dvojbenom koristi za svoju dušu, ako ga za nesreću prije toga smrt ne ugrabi nepripravna i nepomirena s Bogom. Svetotajstva su izvori svih milosti i bolesnik će jedino iz njih crpiti strpljivost u bolesti, ona će mu podati jakost, da se lakše napastima odupre; ulit će mu pouzdanje u Božje milosrdje i rastanak sa životom ne' će mu biti odveć gorak. Savjetujući bolesnika na ozbiljnu pripravu za smrt iskazati ćemo mu pravu ljubav, od Boga ćemo i sebi isprositi milost,

da i sami sveto umremo. Ne odlažimo obraćenje na posljednji čas, jer može Gospodin pokucati na naša vrata, kada se najmanje nadamo. Poslušajmo mudru opomenu pisca zlatne knjige „Nasljeduj Krista“: „Dok si na vrijeme prikupljaj blago vječno“. (XXIII. 8).

Molitva

Bl. Ozano! Ti, koja si se — premda sveta — ozbiljno na smrt pripravljala, isprosi nam milost, da i mi puni svetoga straha očekujemo zadnji čas života, te da se potkrijepljeni svetim Otajstvima, sa svijetom rastanemo u slatkom zagrljaju Isusa i Marije i da Boga zajedno s Tobom na vijeke uživamo. Amen.

(Tri Očenaša, Zdrave Marije i Slava Ocu i ostalo kao prvi dan).

S l a v a   B o g u!

NAPOMENA. Pozdrav u Gospinim Litanijama *Kraljice putnika* u običaju je u kotorskoj biskupiji. Pod riječju *putnika* razumijeva se *pomoraca*. A pozdrav *Kraljice i Odvjetnice Naša* pobožni je zaziv u mnogim dalmatinskim biskupijama.

Kazalo.

